

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 468

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 6 iunie 2018

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		elaborarea curriculumului în dezvoltare locală pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, și pentru clasa a XI-a învățământ profesional.....	
Decizia nr. 129 din 20 martie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală	1–3		4–7
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
3.502. — Ordin al ministrului educației naționale privind aprobarea Orientărilor metodologice generale pentru		Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	8–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 129 din 20 martie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

Valer Dorneanu — președinte
Marian Enache — judecător
Petre Lăzăroiu — judecător
Mircea Ștefan Minea — judecător
Daniel Marius Morar — judecător
Mona-Maria Pivniceru — judecător
Livia Doina Stanciu — judecător
Simona-Maya Teodoroiu — judecător
Varga Attila — judecător
Ionița Cochintu — magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Ioan Sorin Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Luciana Maria Șerban în Dosarul nr. 12.031/190/2014 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 79D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că părțile Ungur Lucian Adrian și Ungur Mirela Maria au depus o cerere prin care solicită judecarea cauzei în lipsa acestora.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care arată că textul criticat este clar în ceea ce privește atât regula cu privire la condițiile înstrăinării bunurilor, respectiv dovada plății obligațiilor fiscale ale vânzătorului, cât și cu privire la excepțiile de la această regulă în ceea ce privește transferul de proprietate prin procedura de executare silită, procedura insolvenței și procedurile de lichidare. Referitor la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate, arată că, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii au obligația de a contribui cu taxe și impozite la cheltuielile statului, iar dreptul de proprietate implică inclusiv respectarea sarcinilor care revin proprietarului. Cu privire la solicitarea referitoare la completarea textului art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 cu o nouă excepție, aceasta este inadmisibilă, deoarece Curtea Constituțională nu poate deveni legiuitor pozitiv.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 6 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 12.031/190/2014, **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală**. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Luciana Maria Șerban, într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului declarat împotriva unei sentințe pronunțate de Judecătoria Bistrița, prin care a fost respinsă cererea prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic cu privire la transmiterea dreptului de proprietate, deoarece nu a îndeplinit toate cerințele legale prevăzute pentru încheierea valabilă a contractelor de vânzare-cumpărare, respectiv cele prevăzute la art. 113 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 este contrar art. 1 alin. (5) și art. 44 alin. (2) din Constituție, sens în care arată că prin prevederile criticate ar trebui înlăturate de la aplicare dispozițiile art. 113 alin. (4) și alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003, în situația în care se solicită instanței de judecată pronunțarea unei soluții de validare a unui antecontract de vânzare-cumpărare care să țină loc de act autentic. În acest context, precizează că, la momentul încheierii antecontractului de vânzare-cumpărare, vechiul Cod civil nu prevedea o astfel de condiție pentru încheierea contractelor autentice, respectiv pentru transmiterea dreptului de proprietate, astfel cum este cea cuprinsă la art. 113 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003.

7. **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția I civilă** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale în materie, spre exemplu, Decizia nr. 1.021 din 14 iulie 2011 și Decizia nr. 47 din 12 februarie 2013, prin care s-a statuat că impunerea obligației prevăzute în textul criticat este motivată de necesitatea creării unui climat de stabilitate și securitate juridică, precum și de preocuparea statului în a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să își execute obligațiile fiscale, indiferent de natura și cuantumul lor.

8. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece criticile acesteia vizează necesitatea completării prevederilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța

Guvernului nr. 92/2003 cu o nouă excepție de la obligativitatea achitării debitelor la bugetul local de către vânzător, anterior înstrăinării dreptului de proprietate asupra imobilelor.

10. **Avocatul Poporului** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă deoarece, în realitate, autoarea acesteia solicită completarea soluției legislative și introducerea unei noi excepții de la regula prezentării certificatului de atestare fiscală și pentru situații în care se solicită pronunțarea unei hotărâri care să țină locul unui contract de vânzare-cumpărare. Totodată, menționează că textul de lege criticat îndeplinește condițiile de claritate, cazurile de exceptare de la obligația prezentării certificatelor de atestare fiscală fiind precis determinate. Cu privire la invocarea art. 44 alin. (2) din Constituție, precizează că cetățenii au obligația fundamentală de a contribui prin taxe și impozite la cheltuielile statului [art. 56 din Constituție], iar, pe de altă parte, dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului [art. 44 alin. (7) ultima teză din Constituție], printre care se numără și obligația din prezenta cauză.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, care au următorul cuprins: „(6) *Prevederile alin. (4) și (5) nu sunt aplicabile în cazul procedurii de executare silită, procedurii insolvenței și procedurilor de lichidare.*”

14. Dispozițiile art. 113 alin. (4) și (5) la care face referire textul criticat au următorul cuprins: „(4) *Pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, contribuabilii trebuie să prezinte certificate de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor fiscale de plată datorate autorității administrației publice locale în a cărei rază se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează, potrivit alin. (2), inclusiv sumele reprezentând amenzi existente în evidența organului fiscal. Pentru bunul care se înstrăinează, impozitul datorat este cel recalculat pentru a reflecta perioada din an în care impozitul se aplică persoanei care înstrăinează, potrivit Codului fiscal.*”

(5) *Actele prin care se înstrăinează clădiri, terenuri, respectiv mijloace de transport, cu încălcarea prevederilor alin. (4), sunt nule de drept.*”

15. Curtea constată că Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală a fost abrogată prin art. 354 lit. a) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015, iar Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal a fost abrogată prin art. 502 alin. (1) pct. 1 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015. Însă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea va analiza dispozițiile criticate, întrucât ele continuă să producă efecte juridice în cauză.

16. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii și art. 44 alin. (2) privind dreptul de proprietate privată.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile criticate instituie excepții de la regula generală potrivit căreia, pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, contribuabilii trebuie să prezinte certificate de atestare fiscală prin care să se ateste achitarea tuturor obligațiilor fiscale de plată datorate autorității administrației publice locale în a cărei rază se află înregistrat fiscal bunul ce se înstrăinează, situație în care impozitul datorat se aplică persoanei care înstrăinează bunul, iar în cazul înstrăinării unor bunuri și încheierii unor acte cu nerespectarea acestei cerințe, acestea sunt nule de drept.

18. Curtea observă că rațiunea care a stat la baza soluției legislative de la care derogă prevederile criticate a fost crearea unui climat de stabilitate și securitate juridică, precum și preocuparea statului în a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să își execute obligațiile fiscale, indiferent de natura și cuantumul lor. Astfel, spre exemplu, prin Decizia nr. 1.069 din 14 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 567 din 14 august 2009, Curtea a reținut că o asemenea măsură este expresia obligației pozitive a statului de a asigura ritmicitatea și certitudinea alimentării bugetelor locale cu sumele de bani aferente obligațiilor fiscale care revin în sarcina contribuabililor. Prin urmare, faptul că legiuitorul a condiționat înstrăinarea unui teren sau a unei clădiri de stingerea tuturor creanțelor fiscale locale ale titularului dreptului de proprietate nu echivalează cu instituirea unei incapacități de a vinde sau de a dona bunul imobil în cauză, ci, din contră, o asemenea condiționare este menită să asigure în mod eficient îndeplinirea unei obligații legale și constituționale a persoanelor fizice sau juridice, și anume plata sarcinilor fiscale, indiferent de natura lor, la bugetele locale. Așa fiind, Curtea a constatat că dispozițiile de lege care instituie obligativitatea dobândirii certificatului de atestare fiscală drept condiție pentru înstrăinarea dreptului de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport sunt constituționale.

19. De asemenea, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că beneficiarul unei promisiuni neexecutate de vânzare este titularul unui drept de creanță, corelativ obligației de a vinde asumate de promitent în temeiul antecontractului, iar nu titularul unui drept de proprietate. Transferul acestuia nu s-a realizat în

momentul perfectării antecontractului, ci se va realiza în viitor, la momentul încheierii contractului de vânzare, respectiv al pronunțării hotărârii judecătorești care să țină locul acordului de voință nerealizat. Cu alte cuvinte, valabilitatea antecontractului de vânzare este supusă legii în vigoare la data încheierii sale, iar efectul specific al acestuia, referitor la transmiterea în viitor a dreptului de proprietate, respectiv la momentul încheierii contractului de vânzare, este supus legii în vigoare la data încheierii acestui din urmă contract. Așadar, îndeplinirea condițiilor legale pentru încheierea contractului de vânzare, respectiv pentru pronunțarea hotărârii judecătorești care să țină loc de contract, nu poate fi raportată la un moment anterior, reprezentat de acela al încheierii antecontractului de vânzare, având în vedere că acesta din urmă nu este translativ de proprietate, ci la momentul realizării transferului dreptului de proprietate, moment care este supus legii în vigoare, potrivit principiului *tempus regit actum* (a se vedea Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 20).

20. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate ridicată în prezenta cauză, din motivarea acesteia, Curtea observă că autoarea este nemulțumită de faptul că textul de lege criticat nu conține și alte excepții de la aplicarea dispozițiilor art. 113 alin. (4) și (5) din Codul de procedură fiscală cu privire la condițiile în care poate fi înstrăinat dreptul de proprietate asupra clădirilor, terenurilor și a mijloacelor de transport, respectiv o nouă excepție de la obligativitatea achitării debitelor la bugetul local de către vânzător anterior înstrăinării dreptului de proprietate asupra imobilelor, ipoteză în care partea cu care a încheiat un antecontract de vânzare-cumpărare se regăsește. Astfel, ca urmare a neîndeplinirii cerințelor prevăzute de art. 113 alin. (4) și (5) din Codul de procedură fiscală, promitentul-vânzător nu poate înstrăina bunul, iar promitentul-cumpărător nu poate deveni titularul dreptului de proprietate.

21. Curtea constată că, potrivit jurisprudenței sale, instanța de contencios constituțional nu își poate asuma rolul de a crea, de a abroga sau de a modifica o normă juridică spre a îndeplini rolul de legislator pozitiv și nici nu se poate substitui legiuitorului pentru adăugarea unor noi prevederi celor deja instituite (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 819 din 24 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 106 din 11 februarie 2016, paragraful 14), astfel că, din această perspectivă, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

22. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Luciana Maria Șerban în Dosarul nr. 12.031/190/2014 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 20 martie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ionița Cochînțu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

ORDIN

privind aprobarea Orientărilor metodologice generale pentru elaborarea curriculumului în dezvoltare locală pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, și pentru clasa a XI-a învățământ profesional

În temeiul prevederilor:

— art. 64, art. 65 alin. (3), (5) și (5¹) din Legea educației naționale nr. 1/ 2011, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinului ministrului educației naționale nr. 3.152/2014 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani, clasele a IX-a, a X-a și a XI-a;

— Ordinului ministrului educației, cercetării și inovării nr. 3.412/2009 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasa a X-a, școala de arte și meserii, pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului, filiera tehnologică, ruta directă de calificare, pentru clasa a XI-a, anul de completare, precum și pentru clasele a XI-a—a XII-a și a XII-a/a XIII-a, ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, cursuri de zi și seral,

în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, cu modificările ulterioare,

ministrul educației naționale emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Orientările metodologice generale pentru elaborarea curriculumului în dezvoltare locală pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, și pentru clasa a XI-a învățământ profesional, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Curriculumul în dezvoltare locală elaborat conform orientărilor metodologice generale aprobate prin prezentul ordin se va aplica de către unitatea de învățământ începând cu anul școlar 2018—2019 la clasele a XI-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, și a XI-a învățământ profesional.

Art. 3. — Curriculumul în dezvoltare locală elaborat conform orientărilor metodologice generale aprobate prin prezentul ordin se va aplica de către unitatea de învățământ începând cu anul școlar 2019—2020 la clasa a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică.

Art. 4. — Prevederile Ordinului ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 4.338/2008*) referitor la aprobarea reperelor metodologice privind elaborarea curriculumului în dezvoltare locală în învățământul profesional și tehnic rămân valabile până la finalizarea studiilor pentru elevii care în anul școlar 2018—2019 se află în:

a) clasa a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, cursuri de zi și seral;

b) clasa a XIII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, cursuri seral.

Art. 5. — Direcția generală învățământ secundar superior și educație permanentă, Direcția minorități, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ profesional și tehnic duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 6. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației naționale,
Valentin Popa

București, 29 martie 2018.
Nr. 3.502.

*) Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 4.338/2008 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ANEXĂ

ORIENTĂRI METODOLOGICE GENERALE pentru elaborarea curriculumului în dezvoltare locală pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, și pentru clasa a XI-a învățământ profesional

În învățământul profesional și tehnic proiectarea curriculumului se subsumează principiilor de proiectare ale curriculumului național, dar este determinată de cele două scopuri fundamentale specifice dezvoltării de curriculum în învățământul profesional și tehnic:

1. dobândirea, de către absolvenți, a rezultatelor învățării necesare pentru adaptarea în prezent și mai ales în viitor la cerințele unei piețe a muncii aflate într-o continuă și rapidă schimbare;

2. dobândirea, de către absolvenți, a acelor rezultate ale învățării transferabile (domenii de competențe-cheie) necesare

pentru integrarea socială, cât și pentru integrarea rapidă și cu succes pe piața muncii.

Curriculumul în dezvoltare locală (CDL) constituie oferta curriculară specifică fiecărei unități de învățământ și este realizat în parteneriat cu operatorii economici/instituții publice partenere ale unității de învățământ. Prin această ofertă curriculară se asigură cadrul necesar adaptării pregătirii profesionale a elevilor la cerințele pieței muncii locale și/sau regionale.

Proiectarea și evaluarea curriculumului în dezvoltare locală asigură condiții pentru implicarea partenerilor sociali (operatorii economici, asociații/organizații locale ale angajatorilor și/sau ale

angajaților etc.) în procesul de identificare a competențelor specifice pieței forței de muncă locale și/sau regionale, pentru a le transpune în rezultate ale învățării, și a situațiilor de învățare oferite elevilor.

Această componentă a CDL răspunde nevoii de acordare a unei mai mari flexibilități unităților de învățământ profesional și tehnic cu privire la planificarea și proiectarea ofertei de pregătire profesională a elevilor în parteneriat cu operatorii economici/instituții publice partenere.

Obiectivele introducerii CDL sunt:

1. crearea de oportunități pentru aprofundarea/extinderea rezultatelor învățării prevăzute în standardul de pregătire profesională (SPP) în scopul adaptării la tehnologiile specifice din unitățile în care elevii desfășoară pregătirea practică și/sau rezultate ale învățării care sunt solicitate de piața muncii locală și/sau regională și care nu sunt oferite prin componenta națională a curriculumului;

2. crearea situațiilor de învățare necesare pentru dobândirea rezultatelor învățării corespunzătoare domeniilor de competențe-cheie, adaptate cerințelor locale, în contexte legate de formarea profesională.

Avantaje/Beneficii ale curriculumului în dezvoltare locală

Curriculumul în dezvoltare locală oferă următoarele avantaje/beneficii:

a) contribuie la creșterea flexibilității, adaptabilității și în perspectivă a angajabilității absolvenților învățământului profesional și tehnic și astfel:

— facilitează tranziția elevilor de la școală la viața activă prin adaptarea pregătirii profesionale a elevilor la nevoile pieței muncii la nivel local;

— contribuie la creșterea ratei de inserție socioprofesională;

b) extinde oportunitățile ocupaționale ale elevilor;

c) permite aprofundarea competențelor-cheie, alături de unitățile de rezultate ale învățării tehnice generale și specializate, în contexte reale de muncă;

d) contribuie la creșterea flexibilității ofertei educaționale a unităților de învățământ;

e) oferă oportunități de dezvoltare durabilă la nivelul comunității locale prin contribuția activă a partenerilor sociali la dezvoltarea resursei umane la nivel local;

f) contribuie la o mai mare receptivitate a școlilor cu privire la nevoile comunității locale;

g) oferă condiții pentru furnizarea de formare profesională la nivel local, valorificând standardele formulate la nivel național;

h) creează oportunități pentru dezvoltarea relațiilor dintre școală și piața muncii locală.

Precizări privind aplicarea CDL

Curriculumul în dezvoltare locală este parte a planurilor de învățământ și a programelor școlare atât ale ciclului superior al liceului — filiera tehnologică, cât și ale învățământului profesional, conform reglementărilor în vigoare.

Programele școlare, componente ale curriculumului în dezvoltare locală, respectă programele școlare incluse în curriculumul național. Rezultatele învățării propuse trebuie să fie în concordanță cu specificul profilului de formare, respectiv al calificărilor profesionale care pot fi dobândite la finalizarea studiilor, conform ofertei unității de învățământ, cu nivelul anului de studii și corelate cu curriculumul diferențiat.

Elaborarea curriculumului în dezvoltare locală

În vederea elaborării CDL vor fi parcurse următoarele etape:

1. Identificarea nevoilor locale de calificări profesionale necesare a fi luate în considerare în proiectarea curriculumului în dezvoltare locală, prin:

— investigații realizate cu sprijinul partenerilor sociali, operatorii economici, membrilor comitetului local de dezvoltare a parteneriatului social în formarea profesională, ONG-uri etc.;

— analiza documentelor de planificare educațională pe termen scurt și mediu (PLAI, PAS, agenda Locală 21, alte planuri de dezvoltare socioeconomică locale și zonale);

— rezultatele studiilor de piața muncii.

2. Stabilirea grupului de lucru în vederea elaborării curriculumului în dezvoltare locală. Grupul de lucru trebuie să aibă o structură bipartită, fiind format din:

a) reprezentanți ai unităților de învățământ;

b) reprezentanți ai mediului economic de la nivel local (operatorii economici/instituții publice partenere ale unității de învățământ, organizații nonprofit etc.).

3. Proiectarea curriculumului în dezvoltare locală

Curriculumul în dezvoltare locală se proiectează pentru fiecare an de studiu în parte, pentru a răspunde schimbărilor care intervin pe piața forței de muncă la nivel local și/sau regional.

Pregătirea elevilor prin CDL se poate desfășura astfel:

— prin ore de cultură de specialitate (la clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului);

— prin ore de laborator tehnologic și/sau ore de instruire practică, stabilite de comun acord între unitatea de învățământ și operatorul economic/instituția publică partener de practică, în funcție de necesitățile și posibilitățile de organizare a stagiilor de pregătire practică (la clasa a XI-a învățământ profesional).

Formatul curriculumului în dezvoltare locală este prezentat în anexa nr. 1 la prezentele orientări metodologice.

Procesul de proiectare a curriculumului în dezvoltare locală presupune parcurgerea următoarelor etape:

— analiza nevoilor de formare identificate la nivelul operatorilor economici locali;

— identificarea rezultatelor învățării care răspund acestor nevoi de formare.

Rezultatele învățării pot fi:

• existente în standardul de pregătire profesională, dar să necesite aprofundare/extindere;

• suplimentare celor din standardul de pregătire profesională, dar legate de calificarea și contextul pregătirii teoretice/practice a elevilor;

— elaborarea conținuturilor și situațiilor de învățare necesare dezvoltării rezultatelor învățării identificate;

— stabilirea listei minime de resurse materiale;

— precizarea sugestiilor metodologice;

— precizarea sugestiilor privind evaluarea;

— precizarea bibliografiei;

— redactarea modului de curriculum prin încadrarea în norma orară alocată în planul de învățământ și în conformitate cu calificarea profesională pentru care unitatea de învățământ este acreditată.

4. Avizarea și aprobarea curriculumului în dezvoltare locală

Procesul de avizare cuprinde următoarele etape:

— avizarea de către comisia metodică a ariei curriculare Tehnologii din unitatea de învățământ;

— avizarea de către consiliul de administrație al școlii;

— avizarea de către operatorul economic/instituția publică parteneră;

— avizarea de către comitetul local de dezvoltare a parteneriatului social (structură consultativă ce funcționează în cadrul consiliilor consultative ale inspectoratelor școlare, cu atribuții în domeniul învățământului profesional și tehnic);

— aprobarea de către consiliul de administrație al inspectoratului școlar județean/al municipiului București.

Avizarea și aprobarea curriculumului în dezvoltare locală se realizează conform Fișei de evaluare a curriculumului în dezvoltare locală, prezentată în anexa nr. 2 la prezentele orientări metodologice.

Avizarea și aprobarea curriculumului în dezvoltare locală se realizează anual, existând posibilitatea prelungirii valabilității în cazul în care nu intervin modificări cu privire la rezultatele învățării și/sau situațiile de învățare solicitate de partenerii sociali.

Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentele orientări metodologice.

Formatul curriculumului în dezvoltare locală

Date de identificare a CDL:

1. Instituția de învățământ
2. Denumirea operatorului economic/instituției publice partenere
3. Titlul CDL

4. Tipul CDL (aprofundare/extindere/rezultate ale învățării suplimentare care răspund nevoilor operatorului economic/instituției publice partenere)

5. Profilul/Domeniul de pregătire profesională
6. Calificarea profesională
7. Clasa
8. Număr ore
9. Autorii

- Unitatea de învățământ:
- Operatorul economic:

1. Notă de prezentare

- denumirea calificării
- nivelul de pregătire (învățământ liceal/învățământ profesional)
- numărul de ore alocat modulului
- scopul modulului CDL

▪ rolul CDL în pregătirea de specialitate a elevului și argumentarea parcurgerii sale în anul de studiu, în unitatea de învățământ respectivă, în zona/localitatea respectivă

▪ situațiile de învățare care răspund nevoilor de formare identificate împreună cu operatorul economic/instituția publică parteneră a unității de învățământ

▪ scurtă descriere a nevoilor de formare cărora le răspunde CDL și a rezultatelor învățării suplimentare și/sau aprofundate/extinse propuse a fi dobândite, precum și lista unității/unităților de rezultate ale învățării din SPP¹ vizate căreia/căroră le sunt integrate rezultate ale învățării propuse spre aprofundare/extindere

2. Tabel de corelare dintre rezultatele învățării și conținuturile învățării

Rezultate ale învățării suplimentare/Rezultate ale învățării propuse spre aprofundare/extindere ²			Conținuturile învățării ³	Situații de învățare
Cunoștințe	Abilități	Atitudini		

¹ Se va/vor preciza, dacă este cazul, acea/acele unitate/unități de rezultate ale învățării din SPP care va/vor avea rezultate ale învățării propuse spre aprofundare/extindere în cadrul CDL.

² Se vor preciza, după caz, rezultate ale învățării suplimentare exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și atitudini sau codurile corespunzătoare rezultatelor învățării propuse spre aprofundare/extindere, conform SPP.

³ Conținuturile învățării — se vor preciza acele conținuturi ale învățării agreate împreună cu operatorul economic, corelate cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile menționate.

3. Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)

4. Sugestii metodologice

Se vor prezenta:

— informații cu rolul de a orienta cadrul didactic/tutorele asupra modalităților de dezvoltare a rezultatelor învățării exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și atitudini prin intermediul conținuturilor prevăzute;

— exemple de activități de învățare cu accent pe activități practice;

— exemple de metode didactice recomandate, centrate pe elev și pe activitatea acestuia, însoțite de detalieri privind folosirea unora dintre acestea în procesul didactic de predare/învățare.

5. Sugestii privind evaluarea

Sugestiile privind evaluarea vor fi definite prin raportare la specificul rezultatelor învățării urmărite și al conținuturilor învățării prevăzute; vor fi formulate tipuri/metode de evaluare și exemple de instrumente/itemi de evaluare, cu detalieri pentru acele rezultate ale învățării prezentate la sugestiile metodologice.

6. Bibliografie

Fișă de evaluare a curriculumului în dezvoltare locală

<u>Aprobat</u>	<u>Avizat,</u>
Consiliul de administrație al ISJ/ISMB ședința din data de:	CLDPS
Instituția de învățământ Denumirea operatorului economic/instituției publice partener(e)	
Titlul CDL Tipul de CDL Profilul/Domeniul de pregătire Calificarea profesională Clasa	
Autorii: ▪ Unitatea de învățământ: ▪ Operatorul economic/instituția publică parteneră:	

Criterii și indicatori de evaluare

CRITERII/INDICATORI	DA	NU	DA, cu recomandare
I. Respectarea structurii standard a programei prin includerea următoarelor secțiuni:			
Nota de prezentare			
Lista unităților de rezultate ale învățării din SPP ¹ vizate			
Rezultatele învățării exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și atitudini			
Conținuturile învățării (asociate rezultatelor învățării prevăzute)			
Situațiile de învățare			
Lista minimă de resurse materiale			
Sugestiile metodologice (inclusiv exemple de activități de învățare și de metode didactice folosite în procesul de predare/învățare)			
Sugestii privind evaluarea (metode de evaluare și de instrumente/itemi de evaluare)			
Bibliografie			
II: Elemente de calitate			
Concordanța cu nevoile de formare identificate la nivel local			
Conținutul notei de prezentare			
▪ oportunitatea parcurgerii CDL			
▪ concordanța cu resursele disponibile la nivelul unității de învățământ și ale operatorului economic/instituției publice partener			
Corelarea rezultatelor învățării cu conținuturile			
Corelarea rezultatelor învățării cu situațiile de învățare			
Adecvarea exemplelor de metode de predare/învățare cu demersul didactic propus			
Adecvarea modalităților de evaluare la demersul didactic propus			

NOTĂ:

Pentru a fi supus avizării și aprobării proiectul de programă trebuie să întrunească criteriul I pentru toți indicatorii și criteriul II pentru minimum 5 indicatori.

Avizul comisiei metodice a ariei curriculare Tehnologii:

Avizul consiliului de administrație al școlii:

Avizul operatorului economic/instituției publice partener:

¹ Se va/vor preciza, dacă este cazul, cea/acele unitate/unități de rezultate ale învățării din SPP care va/vor avea rezultate ale învățării propuse spre aprofundare/extindere în cadrul CDL.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 25

din 16 aprilie 2018

Dosar nr. 3.531/1/2017

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție
	— președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voicheci	— președintele Secției a II-a civile
Elena Floarea	— judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	— judecător la Secția I civilă
Florentin Sorin Drăguț	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Andrei Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	— judecător la Secția a II-a civilă
Ileana Izabela Dolache	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Tatiana Gabriela Năstase	— judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 3.531/1/2017 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.725/118/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nefiind formulate puncte de vedere de către părți. La dosar au fost transmise hotărârile judecătorești relevante, identificate de instanțele naționale, precum și opiniile teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din data de 9 februarie 2017, în Dosarul nr. 6.725/118/2015, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept vizând interpretarea dispozițiilor art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 165/2013*), coroborate cu ale art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (*Legea nr. 368/2013*), respectiv:

„În cazul persoanelor care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, se aplică termenele prevăzute de art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013?

În cazul în care nu se aplică termenele sus-menționate, instanța investită cu soluționarea pe fond a cererii formulate conform art. II din Legea nr. 368/2013, constatând că cererea nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin acordarea de bunuri în compensare, respinge cererea apreciind că dispoziția inițială aflată în dosarul returnat de la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor (*supravețuiește*) continuă să producă efecte sau instanța trebuie să reanalizeze notificarea și să dispună măsuri reparatorii potrivit art. 1 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 165/2013 (*măsuri compensatorii prin puncte*)?”.

II. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

2. Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 165/2013*):

„Art. 33. — (1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

(4) Cererile se analizează în ordinea înregistrării lor la entitățile prevăzute la alin. (1). Prin excepție, se analizează cu prioritate cererile formulate de persoanele certificate de entități desemnate de statul român sau de alte state membre ale Uniunii Europene, ca supraviețuitoare ale Holocaustului, aflate în viață la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei legi.”

„Art. 35. —(1) Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.

(4) Hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului.

(5) Cererile sau acțiunile în justiție formulate în temeiul alin. (1) și (2) sunt scutite de taxa judiciară de timbru.”

3. Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (Legea nr. 368/2013):

„Art. II. — (1) Persoanele îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pot opta pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. [...]”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

4. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța la 22 octombrie 2015 reclamantii au solicitat obligarea pârâtului la restituirea în natură a părții din imobilul situat în Mangalia, care nu a fost demolată, și restituirea prin atribuirea în echivalent a unei suprafețe de teren/construcție pentru partea de imobil ce a fost înstrăinată/demolată, imposibil de restituit în natură.

5. Prin întâmpinare, pârâtul, primarul unității deținătoare, a arătat că, prin Dispoziția din 22 septembrie 2012, validată de instituția prefectului, s-a constatat calitatea reclamantilor de persoane îndreptățite la acordarea de despăgubiri în echivalent bănesc pentru imobilul construcție demolată și, după trimiterea dosarului de notificare la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, reclamantii au solicitat la 12 februarie 2014, în temeiul art. II alin. (1) din Legea nr. 368/2013, restituirea

dosarului înregistrat la Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor către unitatea deținătoare, pentru restituirea în natură a imobilului.

6. Față de dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013, termenul de soluționare a cererii de restituire expira la 1 ianuarie 2015, iar reclamantii se puteau adresa instanței pentru soluționarea pe fond a notificării, în temeiul art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, până la data de 1 iunie 2015.

7. Pârâtul a invocat excepția tardivității cererii, arătând că, deși reclamantii au respectat termenul de 60 de zile de la intrarea în vigoare a Legii nr. 368/2013 privind opțiunea de returnare a dosarului, ei nu au respectat termenul de prescripție privind investirea tribunalului.

8. Prin Sentința civilă nr. 585 din 18 martie 2016, Tribunalul Constanța a admis excepția tardivității și a respins acțiunea ca tardiv formulată.

9. În considerentele acestei hotărâri s-a reținut că notificarea formulată de reclamantii la 22 mai 2001, prin care au solicitat restituirea în natură a unui imobil compus din teren în suprafață totală de 11.219 mp și corpul de magazie amplasat pe acest teren, situat în Mangalia, a fost soluționată prin dispoziția emisă de primar, prin care s-a propus acordarea de despăgubiri în condițiile titlului VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 247/2005), și a fost respinsă notificarea cu privire la imobilul construcție.

10. S-a mai reținut că, după intrarea în vigoare a Legii nr. 368/2013, în temeiul art. II din această lege, reclamantii au solicitat returnarea dosarului înregistrat la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor.

11. Instanța a stabilit că, în aceste condiții, au devenit aplicabile dispozițiile Legii nr. 165/2013 care, în vederea definitivării procesului de restituire a imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist, a instituit o serie de termene în interiorul cărora comisiile locale de fond funciar, comisiile locale de inventariere a terenurilor și instituțiile cu responsabilități în procesul de restituire au obligația să desfășoare anumite activități, de modul în care sunt realizate aceste acțiuni depinzând îndeplinirea obiectivelor din etapele ulterioare.

12. S-a arătat că în cauza de față sunt incidente dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora „În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor”, raportat la art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013, care stabilește termenele în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 10/2001), înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a legii, deoarece Primăria Municipiului Mangalia avea de soluționat un număr de 436 de notificări.

13. Raportat la numărul notificărilor de soluționat s-a conchis că Primăria Municipiului Mangalia avea obligația de a soluționa cererea și de a emite decizia de admitere sau respingere în termen de 12 luni de la data de 1 ianuarie 2014, respectiv la data de 1 ianuarie 2015, iar termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 s-a considerat împlinit la data de 1 iunie 2015, acțiunea dedusă judecătii fiind depusă cu depășirea acestui termen, respectiv la data de 22 octombrie 2015. Fiind considerat un termen imperativ absolut, s-a apreciat că sancțiunea care intervine este decăderea din termen, acțiunea fiind respinsă ca tardiv formulată.

14. Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamantul, care au susținut că instanța a aplicat greșit prevederile art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013, deoarece în această cauză nu ne aflăm în situația în care entitatea investită nu a soluționat cererea, întrucât entitatea investită a emis o dispoziție.

IV. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

15. Prin Încheierea de sesizare din data de 9 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 6.725/118/2015, Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este admisibilă, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de faptul că:

16. De lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 coroborate cu art. II din Legea nr. 368/2013 depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât apelul formulat privește o hotărâre prin care s-a reținut că sunt aplicabile termenele prevăzute de art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și în situația reglementată de art. II alin. (1) din Legea nr. 368/2013, respectiv, când persoana îndreptățită optează pentru returnarea dosarului înregistrat la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii în natură sau prin compensare a imobilului, și a considerat tardivă cererea de restituire în natură a imobilului formulată de către persoanele îndreptățite după expirarea termenului de 6 luni instituit prin art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

17. De asemenea, în măsura în care apelul ar trebui soluționat pe fond și s-ar constata că solicitarea reclamanților nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin acordarea de bunuri în compensare, s-ar impune a se lămuri dacă dispoziția inițială aflată în dosarul returnat către unitatea deținătoare continuă să producă efecte sau instanța reanalizează notificarea și poate dispune doar măsuri compensatorii prin puncte.

18. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre.

19. Conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data pronunțării încheierii de sesizare, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

20. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile nu au formulat puncte de vedere cu privire la chestiunea de drept analizată.

VI. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

21. Completul de judecată al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă a arătat că, în esență, chestiunea de drept care se impune a fi interpretată este aceea a sintagmei „cereri înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi”, prevăzută de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, respectiv dacă în cuprinsul acestei noțiuni se include și notificarea care a fost soluționată în procedura Legii nr. 10/2001 prin emiterea unei dispoziții de către unitatea deținătoare și care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, era înregistrată la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor în vederea stabilirii măsurilor compensatorii și cu privire la care persoana considerată îndreptățită a optat pentru returnarea dosarului de notificare

către prima entitate investită în vederea restituirii în natură sau prin compensare cu alte bunuri.

22. Este adevărat că art. 3 din Legea nr. 165/2013, definind înțelesul unor expresii și termeni utilizați în cuprinsul actului normativ, arată că termenul „cereri” înseamnă „notificările formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (...), aflate în curs de soluționare la entitățile investite de lege sau, după caz, la Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor” (pct. 1), „persoana îndreptățită” este „persoana căreia i-a fost recunoscut dreptul la restituire în natură sau, după caz, la măsuri reparatorii” (pct. 3), iar „entitatea investită de lege” este fie „unitatea deținătoare, în înțelesul Hotărârii Guvernului nr. 250/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001” [pct. 4 lit. a)], fie „Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, înființată potrivit prezentei legi” [pct. 4 lit. g)].

23. Toți acești termeni se regăsesc în cuprinsul art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, potrivit căruia „Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora” în termenele prevăzute la lit. a), b) și c), termene care au început să curgă de la data de 1 ianuarie 2014.

24. Dificultatea interpretării rezidă în faptul că, la data adoptării Legii nr. 165/2013, legiuitorul nu a avut în vedere și situația reînvestirii „entităților investite de lege” cu soluționarea unei notificări formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, notificare ce primise anterior o soluție, necontestată, și care recunoscuse într-o primă etapă administrativă calitatea notificatorului de persoană îndreptățită să beneficieze de măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 10/2001. „Reînvestirea” s-a făcut ca urmare a adoptării Legii nr. 368/2013, act normativ ulterior Legii nr. 165/2013, care, prin art. II alin. (1), a permis persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 să opteze pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor.

25. Întrebările care s-ar pune și care ar necesita un răspuns în dezlegarea chestiunii de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție ar fi legate de natura dispoziției emise în etapa administrativă de soluționare a notificării și care a rămas definitivă prin necontestarea ei într-o procedură judiciară (nici de către persoana care se consideră îndreptățită, nici de către prefect în procedura contenciosului administrativ și nici într-o procedură în anulare inițiată de emitentul dispoziției/deciziei), de semnificația manifestării de către „persoana îndreptățită” (definită la art. 3 pct. 3, spre deosebire de „persoana care se consideră îndreptățită” definită la art. 3 pct. 2 din Legea nr. 165/2013) a opțiunii de returnare a dosarului înregistrat la Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor, respectiv dacă această opțiune echivalează cu o renunțare la drepturile recunoscute anterior de către unitatea deținătoare, astfel încât reînvestirea ca urmare a manifestării opțiunii exprimate potrivit art. II alin. (1) din Legea nr. 368/2013 să presupună reluarea tuturor elementelor de analiză din procedura administrativă, dar cu respectarea termenelor imperative impuse prin art. 33 și art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013.

26. În opinia instanței de trimitere, termenele prevăzute de art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se aplică și pentru situația prevăzută de art. II alin. (1) din Legea

nr. 368/2013, normă care a permis persoanelor îndreptățite să solicite returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către unitățile deținătoare, chiar dacă aceasta este reglementată printr-un act normativ ulterior.

27. Această opinie a avut în vedere statuările Curții Constituționale care, în Decizia nr. 600 din 20 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 973 din 5 decembrie 2016, prin care a analizat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 raportate la art. I din Legea nr. 368/2013, a arătat că normele legale analizate reprezintă modalitatea în care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, instanța de contencios european considerând în Cauza *Preda și alții împotriva României* că Legea nr. 165/2013 instituie reguli de procedură clare și previzibile, însoțite de termene constrângătoare și de un control judecătoresc efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale rezultate în urma aplicării legilor de restituire.

28. Totodată, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări, Curtea constatând că respectarea egalității în drepturi presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. În consecință, reglementările juridice succesive pot prezenta în mod firesc diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate. Cu privire la acest aspect, prin Decizia nr. 44 din 24 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că, deși prin jocul unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații apreciate subiectiv, prin prisma propriilor lor interese, ca defavorabile, acest fapt nu reprezintă o discriminare care să afecteze constituționalitatea textelor respective.

29. Prin decizia mai sus menționată Curtea Constituțională a reținut, în ceea ce privește dispozițiile Legii nr. 368/2013, că acestea introduc, modifică și completează o serie de prevederi din Legea nr. 165/2013 și că, potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, iar intervențiile ulterioare de modificare sau de completare a acestora trebuie raportate tot la actul de bază.

30. De asemenea, în Decizia nr. 786 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017, Curtea Constituțională a statuat că stabilirea prin art. 33 din Legea nr. 165/2013 a unor noi termene în care entitățile investite trebuie să soluționeze notificările, de la expirarea cărora persoana îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești, inclusiv în situația reglementată de art. 35 alin. (2) din aceeași lege (când se constată refuzul nejustificat de soluționare a notificării), se înscrie în rațiunea pentru care legea însăși a fost concepută, aceea de a crea un mecanism care să confere eficiență procesului reparatoriu al măsurilor abuzive de

preluare a unor imobile în timpul regimului comunist. Se asigură, în același timp, și certitudinea finalizării acestuia, inclusiv prin reglementarea legală expresă a posibilității persoanei care se consideră îndreptățită de a acționa împotriva refuzului nejustificat al entității de a răspunde la notificare, Legea nr. 165/2013 instituind, prin art. 35 alin. (2), ceea ce în vechiul cadru procesual era recunoscut doar pe calea unei decizii pronunțate ca urmare a soluționării unui recurs în interesul legii (Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiunile Unite nr. XX din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007).

31. Aplicabilitatea termenelor prevăzute de art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și situației rezultate din opțiunea exprimată în temeiul art. II alin. (1) din Legea nr. 368/2013 este cu atât mai evidentă, în opinia completului de judecată care a formulat sesizarea, cu cât la momentul exprimării de către reclamant și a opțiunii de returnare a dosarului înregistrat la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor (în care se regăsea dispoziția emisă la 22 mai 2012) aceștia aveau cunoștință — în virtutea prezumției cunoașterii legii, rezultantă a principiului *nemo censetur ignorare legem* — de prevederile Legii nr. 165/2013, în vigoare la acel moment, și de faptul că aceasta guvernează raporturile juridice puse în discuție. Prin urmare, notificatorii aveau cunoștință de termenele pe care atât unitatea deținătoare, cât și persoanele îndreptățite trebuiau să le respecte.

32. Astfel cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, la paragraful 40, legea nouă este, de principiu, aplicabilă de îndată tuturor situațiilor ce se vor constitui, se vor modifica sau se vor stinge după intrarea ei în vigoare, precum și tuturor efectelor produse de situațiile juridice formate după abrogarea legii vechi.

33. Reținând astfel că situația născută prin exprimarea opțiunii returnării dosarului către unitatea deținătoare este una care s-a constituit ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, s-a opinat de către instanța de trimitere că prevederile ei, inclusiv termenele de decădere reglementate de art. 33 și art. 35 alin. (2), se aplică și acesteia.

34. În ipoteza în care însă Înalta Curte de Casație și Justiție ar ajunge la o concluzie diferită, respectiv că nu ar fi aplicabile termenele sus-menționate, este necesar să se stabilească dacă dispoziția inițială, emisă în procedura administrativă de soluționare a notificării, mai produce vreun efect, astfel că, în cazul în care, după returnare, se constată din nou că bunul solicitat de reclamant și prin notificare nu poate fi restituit în natură, se pune întrebarea dacă vechea dispoziție/decizie supraviețuiește, respectiv dacă aceasta își păstrează efectele ori instanța trebuie să reanalizeze integral notificarea, atât din perspectiva calității de persoană îndreptățită, cât și din aceea a categoriei de măsuri reparatorii care ar trebui acordate în cauza respectivă.

35. Referitor la această parte a analizei, în opinia instanței de sesizare dispoziția/decizia anterioară nu poate fi considerată un titlu de proprietate sau titlu de creanță, astfel că dezbaterile ar trebui să privească toate elementele de analiză ale unei notificări nesoluționate potrivit art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013.

36. În același sens, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014 Curtea Constituțională a arătat că „nu se poate pune problema unor atingeri aduse unui drept câștigat, câtă vreme decizia/dispoziția entității investite cu soluționarea notificării, conținând propunerea de acordare a măsurilor reparatorii prin echivalent, confirmată prin emiterea avizului de legalitate de către prefect, nu a produs efecte directe în patrimoniul persoanei îndreptățite la restituire. Aceasta deoarece până la emiterea

deciziei reprezentând titlul de despăgubire de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor — conform Legii nr. 247/2005 — sau a deciziei de compensare în puncte de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor — ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 — persoana îndreptățită la restituire are o simplă expectanță de a dobândi măsurile reparatorii instituite prin lege, iar nu un drept efectiv, concretizat într-un drept de creanță izvorât din titlul de despăgubire/decizia de compensare în puncte”.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

37. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, datele comunicate de instanțele naționale au relevat existența unor opinii divergente asupra chestiunii de drept analizate.

38. Astfel, într-o opinie s-a apreciat că în cazul persoanelor care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, nu se aplică termenele prevăzute de art. 33 și art. 35 din Legea nr. 165/2013, întrucât aceste dispoziții se referă la cereri înregistrate și nesoluționate.

39. Într-o altă opinie s-a considerat că, din contră, termenele introduse de legiuitor la capitolul IV din Legea nr. 165/2013 în vederea urgentării soluționării cererilor de retrocedare (art. 33 și art. 35 din lege) se aplică și în ipoteza vizată. În sprijinul acestei opinii s-a arătat că alegerea notificatorului de a relua procedura administrativă nu poate pur și simplu să conducă la prorogarea unor termene de decădere expres prevăzute de legiuitor în urma pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, cu atât mai mult cu cât, la momentul opțiunii, aceste termene erau deja împlinite.

40. Au existat puncte de vedere divergente și cu privire la aspectul subsidiar invocat prin sesizare, reținându-se, într-o orientare, că instanța investită cu soluționarea pe fond a cererii formulate conform art. II din Legea nr. 368/2013, constatând că cererea nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin acordarea de bunuri în compensare, va respinge cererea, apreciind că dispoziția inițială aflată la dosarul returnat continuă să producă efecte, neputându-se realiza o reevaluare a ceea ce s-a acordat inițial decât strict sub aspectul posibilității restituirii în natură, respectiv a compensării cu alte bunuri, în timp ce, într-o altă opinie, s-a considerat că se va reanaliza notificarea și se vor dispune măsurile reparatorii potrivit art. 1 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 165/2013 (măsuri compensatorii prin puncte).

41. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 49/C/81/III-5/2018 din 22 februarie 2018, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

42. Dispozițiile art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 au făcut obiectul unui număr foarte mare de dosare aflate pe rolul Curții Constituționale. Pot prezenta relevanță pentru chestiunea de drept analizată în cauză Decizia nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014; Decizia nr. 137 din 14 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 401 din 29 mai 2014; Decizia nr. 712 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 17 martie 2017; Decizia

nr. 225 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 382 din 19 mai 2016; Decizia nr. 110 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 6 mai 2016; Decizia nr. 551 din 16 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 18 august 2015.

43. Prezintă relevanță și deciziile menționate în cuprinsul încheierii de sesizare, respectiv Decizia nr. 600 din 20 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 973 din 5 decembrie 2016, și Decizia nr. 786 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

44. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, iar asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013, în cazul persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, se aplică în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

Termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 curg de la data înregistrării dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării.

Dacă cererea formulată conform art. II din Legea nr. 368/2013 nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, dispoziția/decizia inițială aflată în dosarul returnat de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte, fiind incidentă procedura măsurilor compensatorii sub formă de puncte prevăzută de capitolul III al Legii nr. 165/2013.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

45. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

46. Conform art. 519 din Codul de procedură civilă: „*Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.*”

47. Pentru admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, instituie o serie de condiții ale acestei proceduri, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a curții de apel sau a tribunalului investit să soluționeze cauza;
- chestiunea de drept să prezinte caracter de noutate;

— asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

48. Așadar, din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite cumulativ.

49. Primele trei condiții impuse de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă sunt îndeplinite, întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată de un complet al Curții de Apel Constanța, investit în ultimă instanță cu soluționarea unui litigiu în baza dispozițiilor Legii nr. 165/2013 și Legii nr. 368/2013, potrivit dispozițiilor art. 35 din Legea nr. 165/2013 coroborat cu art. 634 din Codul de procedură civilă.

50. Astfel, Curtea de Apel Constanța este legal investită cu soluționarea unui apel într-o cauză în care se solicită restituirea în natură a unei părți dintr-un imobil preluat în mod abuziv, respectiv restituirea prin echivalent a unei părți din imobil imposibil de restituit în natură, în baza dispozițiilor Legii nr. 165/2013 și Legii nr. 368/2013, raportat la legile de reparație pentru imobilele preluate în mod abuziv, hotărârea pronunțată de tribunal în primă instanță fiind supusă numai apelului, conform dispozițiilor art. 35 din Legea nr. 165/2013.

51. În ceea ce privește cerința ca soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, este de reținut că problema de drept ce se impune a fi clarificată în apel este dacă dispozițiile art. 33 și art. 35 din Legea nr. 165/2013 coroborate cu art. 11 din Legea nr. 368/2013, în ceea ce privește termenele de soluționare, sunt aplicabile și în situația dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării, în baza cererilor formulate de persoanele îndreptățite la despăgubiri în temeiul art. 11 din Legea nr. 368/2013, respectiv momentul de la care încep să curgă termenele; în situația în care nu se aplică termenele, iar instanța constată că este imposibilă restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, respinge cererea apreciind că dispoziția inițială aflată în dosarul returnat de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte sau instanța trebuie să reanalizeze notificarea și să dispună măsuri reparatorii potrivit art. 1 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 165/2013 (măsuri compensatorii prin puncte).

52. De asemenea, este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării, care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție de admisibilitate.

53. Noutatea problemei de drept rezultă din caracterul normelor de drept nou-intrate în vigoare, din contextul legislativ nou și modificat față de cel anterior, ca urmare a modificărilor legislative impuse de Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României* și care impun reevaluarea sau reinterpretarea normelor de drept incidente, iar instanțele nu au dat încă o interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial.

54. În urma verificărilor efectuate se constată că nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în scopul prevenirii unei practici neunitare.

55. Analiza hotărârilor judecătorești pronunțate și a punctelor de vedere exprimate de colectivele de judecători de la instanțele naționale oferă indicii referitoare la posibilitatea apariției unei practici neunitare, devenind necesară cerința dezlegării modului de interpretare și aplicare a normelor de drept în discuție.

56. În legătură cu chestiunea de drept adusă în dezbatere se reține că Înalta Curte Casație și Justiție nu a dezlegat problema care constituie obiect al sesizării. De asemenea, aceasta nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

57. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate privind declanșarea procedurii hotărâri prealabile.

Asupra fondului sesizării:

58. Reglementarea Legii nr. 165/2013 a fost determinată de pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, la 12 octombrie 2010, a Hotărârii-pilot în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, această lege reprezentând soluția legislativă de îmbunătățire a mecanismului de acordare a despăgubirilor în materia retrocedărilor, în considerarea observațiilor și recomandărilor Curții de la Strasbourg cu privire la ineficacitatea mecanismului intern de despăgubiri existent la acel moment, de natură a crea o problemă sistemică, recurentă și de amploare.

59. Măsurile recomandate în acest sens au fost: amendarea mecanismului de restituire prin intermediul unei reforme legislative care să creeze reguli clare, accesibile, simplificate și previzibile, dublate de o practică judiciară și administrativă coerentă, stabilirea unor termene constrângătoare și realiste și sancțiuni pentru fiecare etape administrativă.

60. Curtea de la Strasbourg a analizat Legea nr. 165/2013, în Cauza *Preda și alții împotriva României*, din perspectiva termenelor și a posibilității unui control jurisdicțional, și a reținut, la acel moment, că nu se poate concluziona că mecanismul creat este ineficace.

61. Pentru urgentarea și finalizarea procesului de restituire în natură și prin echivalent, Legea nr. 165/2013 a instituit o serie de termene, atât în sarcina solicitanților, cât și în sarcina entităților investite de lege, după cum urmează:

— un termen de decădere de 90 de zile, modificat în 120 de zile prin Legea nr. 368/2013, în care persoanele care se consideră îndreptățite pot completa cu înscrieri dosarele depuse la entitățile investite de lege. Termenul curge de la data la care persoanei i se comunică în scris documentele necesare soluționării cererii sale;

— 1 ianuarie 2014, termen până la care entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, urmând ca aceasta să le publice pe pagina proprie de internet;

— termene stricte în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) 12 luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) 24 de luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) 36 de luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri. Aceste trei termene încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014;

— un termen de 60 de luni de la data intrării în vigoare a noii legi pentru soluționarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni;

— un termen de 60 de luni de la data înregistrării pentru soluționarea dosarelor care vor fi transmise Secretariatului Comisiei Naționale ulterior datei intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.

62. Prin acordarea termenului de decădere de 90 de zile, modificat în 120 de zile prin Legea nr. 368/2013, intenția legiuitorului a fost de a înlătura pasivitatea eventuală a

persoanelor îndreptățite în ceea ce privește dovedirea pretențiilor și, implicit, eliminarea blocajului la care s-ar ajunge prin tergiversarea completării dosarului cu actele necesare soluționării.

63. Necesitatea unor termene diferite de soluționare se datorează numărului diferit de cereri nesoluționate până la momentul actual de la nivelul diverselor entități investite de lege cu soluționarea acestora. Aceste termene sunt rezonabile, având în vedere că termenul de 36 de luni este aplicabil exclusiv în situații excepționale, și anume: Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 din cadrul municipiului București. De asemenea, acordarea de termene diferite se justifică și prin lipsa actelor doveditoare în multe dintre situațiile existente, ținând seama de faptul că se instituie în sarcina entităților investite de lege obligația de a comunica în scris persoanelor îndreptățite documentele necesare soluționării cererilor. Termenele de 12, 24, respectiv 36 de luni încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014, deoarece este necesară o perioadă premergătoare efectuării procedurilor administrative necesare implementării noului cadru legislativ, alocării de resurse materiale și umane și pentru ca autoritățile locale și centrale să își îndeplinească obligațiile legale prevăzute în noua lege.

64. Prin lege, în spiritul asigurării celerității procedurii, dar și al respectării principiului liberului acces la justiție, se prevăd următoarele remedii în fața instanțelor judecătorești:

Decizia emisă de entitatea investită de lege poate fi atacată de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărei circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34 din Legea nr. 165/2013, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa secției civile a tribunalului în a cărei circumscripție se află sediul entității, în termen de 6 luni de la expirarea termenelor respective.

65. Aceste prevederi exprese privind accesul liber la justiție al persoanelor îndreptățite, nemulțumite de pasivitatea entităților investite de lege cu privire la soluționarea cererilor în termenele prevăzute de noua lege, urmăresc evitarea blocajelor care pot interveni la nivel administrativ în ceea ce privește finalizarea procesului de restituire.

66. De asemenea, pentru garantarea aplicării eficiente a legii, se instituie un sistem specific de sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor care izvorăsc din aceasta, extinzându-se categoriile de persoane care pot fi sancționate contravențional, precum și sfera actelor definite ca fiind contravenții.

67. Art. 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă definește termenul procedural ca fiind intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzisă îndeplinirea acestuia.

68. Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie anumite termene procedurale de soluționare a cererilor de către entitățile investite de lege cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv și înăuntrul cărora persoanele îndreptățite nu pot formula cereri în instanță (Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, paragraful 34).

69. Termenele instituite de dispozițiile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 sunt termene procedurale legale, imperative sau prohibitive și absolute.

70. Regulile de calcul al termenelor procedurale sunt prevăzute de art. 181 din Codul de procedură civilă, care constituie dreptul comun în materie, astfel încât, ori de câte ori legea nu prevede expres o altă regulă specială pentru calculul unui anumit termen, se vor aplica regulile generale instituite de acest text legal.

71. Durata termenelor procedurale presupune stabilirea punctului de plecare a termenului (art. 184 din Codul de procedură civilă), precum și a punctului de împlinire (art. 182 din Codul de procedură civilă). Cât privește momentul de la care începe să curgă termenul procedural, art. 184 din Codul de procedură civilă dispune că termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel. Punctul de împlinire este acela în care termenul procedural își realizează efectul, în sensul că fie încetează posibilitatea de a mai exercita dreptul în vederea căruia termenul a fost acordat (termen imperativ), fie, dimpotrivă, se naște dreptul de a efectua anumite acte de procedură (termen prohibitiv).

72. Prin Decizia nr. 600 din 20 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 973 din 5 decembrie 2016, Curtea Constituțională a reținut, în ce privește dispozițiile art. I din Legea nr. 368/2013, că acestea introduc, modifică și completează o serie de prevederi din Legea nr. 165/2013. Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, iar intervențiile ulterioare de modificare sau de completare a acestora trebuie raportate tot la actul de bază.

73. În considerarea celor statuate de Curtea Constituțională nu se poate reține că termenele procedurale prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 nu sunt aplicabile și „cererilor” formulate de către „persoanele îndreptățite” de returnare a dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri.

74. Este real că art. 3 din Legea nr. 165/2013, definind înțelesul unor expresii și termeni utilizați în cuprinsul actului normativ, arată că termenul „cereri” înseamnă notificările formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, însă, ca urmare a completării legii prin art. II din Legea nr. 368/2013, trebuie înțeles că în noțiunea de „cerere” este inclusă și cererea de returnare a dosarului către entitatea inițial investită cu soluționarea notificării și care s-a dezinvestit prin soluționarea notificării.

75. Obiectul cererii de returnare a dosarului către entitatea investită de lege are drept scop reanalizarea posibilității de restituire, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, și, în aceste limite, urmează a se pronunța entitatea investită de lege.

76. Or, în etapa administrativă desfășurată în fața entității investite de lege cu soluționarea unei notificări se analizează calitatea de persoană îndreptățită, existența dreptului și întinderea acestuia, în raport cu dovezile prezentate de „persoana care se consideră îndreptățită”.

77. De vreme ce dosarul de despăgubiri se află la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 în faza de cerere depusă, dar nesoluționată de autoritatea competentă — Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor, și nu de entitatea investită de lege, nu sunt incidente dispozițiile art. 33 din lege, ci dispozițiile art. 34, care instituie obligația de soluționare a dosarelor fundamentate pe Legea nr. 10/2001 în termen de 60 de luni de la intrarea în vigoare a legii, pentru dosarele deja înregistrate la secretariatul comisiei, sau de la data înregistrării, pentru dosarele transmise de către entitățile investite cu soluționarea notificărilor în condițiile art. 33 din aceeași lege.

78. Însă, în ce privește momentul de la care curg termenele pentru soluționarea „cererilor” de către entitatea investită de lege, acesta nu poate fi cel stabilit prin dispozițiile art. 33 alin. (2).

79. Dispozițiile art. 33 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt aplicabile numai pentru raporturile existente la data intrării în vigoare a legii și au ca situație premisă ca „cererile” (notificările în temeiul Legii nr. 10/2001) să se fi aflat înregistrate și să nu fi fost soluționate.

80. În condițiile în care prin art. II din Legea nr. 368/2013, în vigoare începând cu data de 24 decembrie 2013, s-a stabilit un termen de 60 de zile, în care persoanele îndreptățite pot opta pentru returnarea dosarelor către entitățile investite de lege, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, este evident că pentru situația nou-născută nu pot să curgă termenele de la un moment anterior nașterii dreptului, respectiv a obligației de soluționare a cererii.

81. „Cererile de returnare a dosarelor” înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite de lege cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare, nu pot fi asimilate „cererilor formulate potrivit Legii nr. 10/2001”, obiectul și scopul acestora fiind distinct.

82. Este real că prin art. 8 din Legea nr. 165/2013 s-a prevăzut un termen de 120 de zile de centralizare a tuturor cererilor, inclusiv a cererilor din dosarele înregistrate la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, în care persoanele optează, în condițiile art. 42 din lege, pentru returnarea dosarului la comisia locală, în vederea atribuirii de teren, însă această dispoziție era incidentă numai cererilor formulate în baza legilor fondului funciar, pentru că legea nu a permis inițial a se formula cereri de returnare și a dosarelor constituite în baza Legii nr. 10/2001.

83. Prin Legea nr. 368/2013 nu s-a prevăzut momentul de la care curg termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) raporturilor juridice născute la intrarea sa în vigoare, astfel că sunt aplicabile dispozițiile de drept comun, respectiv art. 184 din Codul de procedură civilă — momentul returnării dosarului către entitatea investită de lege cu soluționarea cererii având ca obiect restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, respectiv momentul înregistrării la entitatea investită de lege.

84. De altfel, pentru dosarele care urmau a fi transmise Secretariatului Comisiei Naționale ulterior datei intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 s-a prevăzut că termenul de 60 de luni acordat pentru soluționare începe să curgă de la data înregistrării lor.

85. Pentru dosarele returnate (transmise) de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor (și constituite în baza Legii nr. 10/2001) către entitățile investite, prin Legea nr. 368/2013 nu s-a mai prevăzut momentul de la care curg termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, astfel că sunt incidente dispozițiile din Codul de procedură civilă.

86. Prin urmare, la prima întrebare formulată de instanța de trimitere trebuie să se răspundă în mod afirmativ, în sensul că se aplică în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 — iar termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 curg de la data înregistrării la entitățile investite de lege a dosarelor returnate de către Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor.

87. În ce privește cea de-a doua întrebare adresată de instanța de trimitere, deși aceasta este formulată prin raportare la prima întrebare și care a primit un răspuns afirmativ, se constată, raportat la problemele de drept expuse în încheierea de sesizare, că această întrebare trebuie recalificată în sensul „dacă deciziile emise de entitățile investite de lege în prima etapă administrativă și aflate în dosarele returnate de către

Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte în ce privește recunoașterea dreptului la măsuri reparatorii sau sunt incidente pe deplin dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 care prevăd obligativitatea analizei existenței și întinderii dreptului de proprietate, respectiv restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile legii.”

88. Cererea formulată de persoana îndreptățită la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 de returnare a dosarului de către Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitatea investită cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, se soluționează prin emiterea unei decizii.

89. Sintagma „entitățile investite cu soluționarea notificării” are drept scop identificarea entității, în sensul că este aceea care a emis dispoziția/decizia aflată în dosarul returnat și nu trebuie interpretat în sensul că va avea loc o soluționare pe fond a notificării.

90. Etapa administrativă a soluționării notificării fiind depășită prin emiterea dispoziției este evident că dispozițiile art. II din Legea nr. 368/2013 prevăd numai analiza posibilității restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri.

91. Dreptul de opțiune al persoanelor îndreptățite la despăgubiri (persoană căreia i-a fost recunoscut dreptul la măsuri reparatorii de către „unitatea deținătoare” sau „entitatea investită cu soluționarea notificării”) de a solicita returnarea dosarelor nu poate echivala cu o renunțare la drepturile deja recunoscute anterior și să aibă drept consecință repunerea în discuție a existenței dreptului și a întinderii acestuia.

92. Dispozițiile art. II din Legea nr. 368/2013 sunt clare și neechivoce în ce privește scopul returnării, acela de a se analiza posibilitatea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri.

93. Prin Decizia nr. 686 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 68 din 27 ianuarie 2015, Curtea Constituțională a statuat că dispozițiile art. 17 alin. (1) lit. a) și art. 21 alin. (5) și (8) din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care nu se aplică deciziilor/dispozițiilor entităților investite cu soluționarea notificărilor, emise în executarea unor hotărâri judecătorești prin care instanțele s-au pronunțat irevocabil/definitiv asupra calității de persoane îndreptățite și asupra întinderii dreptului de proprietate.

94. Având în vedere cele statuate de Curtea Constituțională, este evident că dispozițiile/deciziile de acordare a măsurilor reparatorii emise în procedura Legii nr. 10/2001 și a Legii nr. 247/2005, în baza unor hotărâri judecătorești, nu mai pot face obiect de analiză și cenzură din punctul de vedere al existenței dreptului persoanei, fiind încălcate dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituția României, republicată, și cele ale art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

95. În cauză nu sunt incidente cele statuate de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, la paragraful 48 raportat la paragraful 46, întrucât în cauză s-au analizat atribuțiile Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor, prevăzute de art. 17 alin. (1) lit. a) și art. 21 alin. (8) din Legea nr. 165/2013, care sunt ulterioare emiterii deciziei în condițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 sau cele emise ca urmare a dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 prin raportare tot la dispozițiile art. 33.

96. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.725/118/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în cazul persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, se aplică în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, curg de la data înregistrării dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării.

Dacă cererea formulată conform art. II din Legea nr. 368/2013 nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, dispoziția/decizia inițială aflată în dosarul returnat de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte, fiind incidentă procedura măsurilor compensatorii sub formă de puncte prevăzută de capitolul III al Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 16 aprilie 2018.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

